

ZWIĄZEK STOWARZYSZEŃ POLSKA ZIELONA SIEĆ

SPRAWOZDANIE MERYTORYCZNE ZA ROK 2023

Działalność **Związku Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć** w roku **2023** była realizowana w ramach następujących programów tematycznych:

1. Program **Energetyka Obywatelska**
2. Program **Sprawiedliwa Transformacja**
3. Program **Fundusze Europejskie dla Klimatu**
4. Program **Klimat i Energia**

1. ENERGETYKA OBYWATELSKA

Celem Programu Energetyka Obywatelska jest kompleksowe zaangażowanie polskiego społeczeństwa oraz rządzących do podjęcia stanowczych, konkretnych i długofalowych działań na rzecz przeciwdziałania zmianom klimatu oraz przystosowania się do ich skutków. Najważniejsze obszary działania to m.in. aktywny udział w kształtowaniu polityki klimatycznej i energetycznej Polski, rozwijanie szerokiej, międzysektorowej współpracy z partnerami społecznymi, samorządowymi, naukowymi i eksperckimi oraz edukacja i aktywizacja polskiego społeczeństwa w tym zakresie.

1.1. **Więcej Niż Energia – ruch społeczny i kampania na rzecz rozwoju energetyki obywatelskiej w Polsce**

Cel projektu

Celem kampanii **Więcej Niż Energia** (WNE) jest wykazanie korzyści płynących z rozwoju energetyki obywatelskiej; budowanie poparcia społecznego oraz działania na rzecz zapewnienia dobrego prawa oraz potrzebnego finansowania

dla społeczności energetycznych; propagowanie rozwiązań związanych z odnawialnymi źródłami energii i efektywnością energetyczną.

Partnerzy projektu

Partnerami w projekcie WNE jest ponad 160 podmiotów, w tym samorządy, instytucje naukowe, przedsiębiorcy, organizacje branżowe i organizacje pozarządowe, osoby prywatne.

Najważniejsze działania i rezultaty

- Opracowanie wraz z Instytutem Reform raportu “6 rekomendacji dla samorządów: Jak walczyć z ubóstwem energetycznym na lokalnym froncie”.
- Monitoring i rzecznictwo w obszarze prawodawstwa dotyczącego społeczności energetycznych i innych form zbiorowego prosumenckiego wytwarzania energii.
- Monitoring i udział w konsultacjach funduszy europejskich na lata 2021-2027 i KPO. Projektowane programy analizowane były pod kątem zakresu wsparcia i rodzajów inwestycji związanych z odnawialnymi źródłami energii oraz zakresu wsparcia dla form energetyki zbiorowej, w szczególności społeczności energetycznych. W wyniku tych działań społeczności energetyczne zostały uwzględnione w KPO, programie FEnKS i 15 z 16 programów regionalnych.
- Opracowanie szczegółowej analizy projektowanych przepisów, wraz z zestawem rekomendacji pod kątem zapewnienia ich pełnej zgodności z założeniami dyrektyw unijnych, wraz z Fundacją Frank Bold Polska “Implementacja przepisów Unii Europejskiej dotyczących społeczności energetycznych do polskiego porządku prawnego”.
- Udział w 22 wydarzeniach, dotyczących demokracji energetycznej i społeczności energetycznych, w tym: Spółdzielnie energetyczne jako element zrównoważonej transformacji energetycznej obszarów wiejskich projekt RENCALDO Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Konferencja "Samowystarczalność Energetyczna Gminy Łądek-Zdrój jako przykład dobrej praktyki produkcji i wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych", Podsumowanie ogólnopolskiego panelu obywatelskiego w sprawie cen energii zorganizowanego przez Fundację Stocznia, konferencja “Zrównoważony rozwój miast w kierunku neutralności klimatycznej”, I posiedzenie Komitetu Monitorującego Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO) przy Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej, debata na temat finansowania i rozwoju wspólnot energetycznych z Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności

(KPO) z udziałem Ministerstwa Klimatu i Środowiska, Ministerstwa Rolnictwa oraz Ministerstwa Rozwoju i Technologii.

- Organizacja konferencji "Spółdzielnie energetyczne czarnym koniem transformacji" 05.07.2023 - 211 uczestników stacjonarnych, 748 wyświetleń konferencji na kanale Youtube. Panele: „Co trzeba zrobić w sprawie, którą popiera 85% Polek i Polaków?” Debata polityczna z przedstawicielami sejmu i senatu na temat energetyki obywatelskiej, Wymiar społeczny energetyki obywatelskiej – Spółdzielnie energetyczne jako narzędzie do zmniejszania ubóstwa energetycznego i wzmacniania więzi społecznych, „Jak zebrać środki na spółdzielnię energetyczną? Krajowe oraz europejskie programy finansowania”- debata z przedstawicielami Ministerstwa Rozwoju i Technologii, Ministerstwa Klimatu i Środowiska oraz członkami działających spółdzielni energetycznych w Polsce.
- Organizacja i przeprowadzenie warsztatów o spółdzielniach energetycznych w Rybniku, Gliwicach, Skarżysku-Kamiennej, Parzęczewie, Wieruszowie.
- Cykl warsztatów o prosumentach: zbiorowym i lokatorskim dla wspólnot mieszkaniowych w Warszawie.

Działania medialne

- Publikacje na portalu kampanii - www.wiecejnizenergia.pl - 25 artykułów, zasięg 42653 PV.
- Publikacje w serwisach internetowych oraz prasie - 160 publikacji (w tym o samej konferencji 110) o łącznym zasięgu 1 714 004 PV (m.in. www.euroactiv.pl, www.biznesinfo.pl, www.next.gazeta.pl, www.teraz-srodowisko.pl, www.zielonagospodarka.pl, www.portalsamorzadowy.pl, www.chronmyklimat.pl, www.publicystyka.ngo.pl, www.portalkomunalny.pl, www.biznes.newseria.pl, www.innowacje.newseria.pl, www.gramwzielone.pl, www.bankier.pl, www.biomasa.pl, www.slaskaopinia.pl, www.cire.pl, www.nettg.pl).
- Facebook: 63 posty
- Twitter: 36 postów
- LinkedIn: 10 publikacji
- Newsletter: 33 newslettery w tym 10 zapowiadających konferencję) - 3100 adresy mailowych (partnerzy WNE, uczestnicy wydarzeń organizowanych przez WNE i urzędy gmin miejsko-wiejskich i wiejskich)

Liczba odbiorców

- osoby fizyczne: ok. 8 000
- osoby prawne: ok. 500

Strona internetowa projektu: www.wiecejnizenergia.pl

Źródło finansowania: European Climate Foundation, OSF

Koordynatorka: Monika Jaszczka, Joanna Krawczyk

2. SPRAWIEDLIWA TRANSFORMACJA

Celem działań w obszarze sprawiedliwej transformacji regionów górniczych jest odejście od paliw kopalnych w Polsce w sposób, który zminimalizuje negatywne skutki społeczne i ekonomiczne oraz stworzy nowe podstawy rozwoju gospodarczego, a jednocześnie zaangażuje interesariuszy w demokratyczny proces planowania i przeprowadzania zmian. Najważniejszym celem jest zwiększenie zaangażowania społeczności lokalnych w planowanie działań transformacyjnych oraz utworzenie nowych miejsc pracy i alternatywnych gałęzi zielonej gospodarki w regionach węglowych ze szczególnym uwzględnieniem dobrostanu środowiska naturalnego.

2.1 Społeczny potencjał sprawiedliwej transformacji w Wielkopolsce Wschodniej i na Śląsku

Cel projektu

Celem projektu jest zapewnienie udziału lokalnych społeczności w procesie programowania i wydatkowania środków z Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, ze szczególnym uwzględnieniem właściwego tempa wycofywania węgla w regionach węglowych, przyśpieszenie dekarbonizacji w polskich regionach węglowych, budowanie społecznego poparcia dla szybszego odchodzenia od węgla oraz łączenie i edukacja interesariuszy procesu.

Partnerzy projektu

Partnerami w projekcie jest zarówno grono interesariuszy z polskich regionów węglowych, z którymi Polska Zielona Sieć współpracuje, jak i szereg organizacji pozarządowych zaangażowanych w proces sprawiedliwej transformacji. W Wielkopolsce Wschodniej współpracujemy m.in. z Agencją Rozwoju Regionalnego w Koninie, licznymi samorządami, Konińską i Turecką Izbą Gospodarczą, Fundacją Instytut Zielonej Przyszłości, ZE PAK-iem (Zespół Elektrowni Pątnów Adamów Konin) oraz lokalnymi aktywistami. Na Górnym Śląsku współpracujemy m.in. z Urzędem Marszałkowskim Województwa Śląskiego, organizacją BoMiasto, Stowarzyszeniem Pacjent Europa, Głównym

Instytutem Górnictwa oraz samorządami. Wśród naszych partnerów są także eksperci i ekspertki oraz przedstawiciele związków zawodowych.

Najważniejsze działania i rezultaty

W październiku zorganizowaliśmy debatę wyborczą na temat terenów pogórnicych i ich zagospodarowania w woj. śląskim. Wziął w niej m.in. udział wiceminister aktywów państwowych Piotr Pyzik. W ramach komitetów monitorujących w woj. dolnośląskim i wielkopolskim przegłosowaliśmy kryteria, które jako PZS utworzyliśmy i dotyczyły one braku finansowania inwestycji z funduszy unijnych, które jako paliwo wykorzystują pierwotną biomasę leśną.

Strona internetowa projektu: <https://sprawiedliwa-transformacja.pl/>

Źródło finansowania: European Climate Foundation

Koordynator/ka: Alina Pogoda

2.2 Life After Coal

Cel projektu

Głównym celem projektu jest skrócenie czasu potrzebnego do osiągnięcia neutralności klimatycznej przez Wielkopolską Wschodnią. W realizacji tego założenia mają pomóc m.in. stworzenie systemu zarządzania dążenia do neutralności klimatycznej na poziomie lokalnym i regionalnym, mobilizacja dodatkowych środków zewnętrznych oraz wsparcie wdrażania strategii osiągnięcia klimatycznej poprzez odpowiednia ukierunkowaną transformację sektora użyteczności publicznej i transportu. Polska Zielona Sieć realizuje działania, których celem jest uzyskanie akceptacji społecznej i aktywnego zaangażowania społeczności lokalnej w transformację gospodarczą. Założenie to oznacza szeroko zakrojone działania edukacyjne, które zostaną przeprowadzone w szkołach subregionu. W ramach projektu Polska Zielona Sieć wraz ze swoimi partnerami przygotuje scenariusze edukacyjne dla szkół oraz przeprowadzi szkolenia dla edukatorów, nauczycieli i uczniów.

Partnerzy projektu

- Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego
- Poznański Park Naukowo-Technologiczny
- Ośrodek Działań Ekologicznych "Źródła"

Najważniejsze działania i rezultaty

Działania realizowane przez PZS są częścią gigantycznego projektu LIFE AFTER COAL PL – Wdrażanie Strategii na rzecz Neutralności Klimatycznej Wielkopolska Wschodnia 2040. Projekt będzie realizowany w latach 2023-2031 z udziałem ponad 40 partnerów. Działania Polskiej Zielonej Sieci w 2022 r. dotyczyły szeroko zakrojonych przygotowań do identyfikacji partnerów działań badawczych i edukacyjnych oraz współpracy z innymi podmiotami przy wstępnej fazie realizacji założeń projektu.

Strona internetowa projektu: <https://aftercoal.pl/>

Źródło finansowania: Program LIFE Unii Europejskiej i Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Koordinator: Mateusz Kowalik

2.3 Shared Green Deal

Cel projektu

Celem projektu jest budowanie zaangażowania społeczności lokalnej w stworzenie wizji przyszłości Bełchatowa po zamknięciu kopalni węgla brunatnego oraz tamtejszej elektrowni. Przedsięwzięcie ma charakter eksperymentalny, dlatego do jego realizacji wykorzystano innowacyjne metody warsztatowe: m.in. storytelling oraz improwizację teatralną. Celem takiego rozwiązania jest zbadanie, czy metody te mogą być przydatne we wzmacnianiu działań społeczności lokalnej w procesie transformacji. Do tworzenia wizji przyszłości Polska Zielona Sieć zaprosiła wyłącznie mieszkanki, jako że w regionie zdiagnozowana została znaczna nierówność w zatrudnieniu na niekorzyść kobiet.

Partnerzy projektu

- Stowarzyszenie “Tak dla Bełchatowa”
- Starostwo Powiatowe w Bełchatowie

Najważniejsze działania i rezultaty

W ramach projektu Polska Zielona Sieć zorganizowała trzy spotkania warsztatowe oraz jedno konferencyjne. Cykl spotkań odbył się pod szyldem: “Kobiece opowieści. Wizje przyszłości Bełchatowa”. Wzięło w nim udział kilkadziesiąt uczestniczek ze wszystkich grup wiekowych. W trakcie cyklu po raz pierwszy przeprowadziliśmy warsztaty metodą storytellingu oraz improwizacji teatralnej. Obydwie metody spotkały się z entuzjazmem i zaangażowaniem uczestniczek oraz przyniosły owocne rezultaty w postaci budowania więzi,

żywych dyskusji nt. przyszłości społeczności lokalnej oraz budowanie planów działania.

Strona internetowa projektu:

<https://sharedgreendeal.eu/hubs/future-starts-now-design-tomorrow-belchatow>

Źródło finansowania: Social sciences & Humanities for Achieving a Responsible, Equitable and Desirable Green Deal, Unia Europejska

Koordinator: Mateusz Kowalik

Całościowe działania medialne programu:

- **Spider's Web**, relacja z debaty o terenach pogórnich <https://bizblog.spidersweb.pl/transformacja-energetyczna-tereny-pogornicze>
- **Trybuna Górnicza**, relacja z debaty o terenach pogórnich <https://nettg.pl/news/199809/tereny-pogornicze>
- **Onet.pl**, sprzeciw wobec rządowym dopłatami do spalania biomasy <https://www.onet.pl/informacje/smoglabpl/drewno-zielona-energia-rzad-doplaca-do-spalania-biomasy-mimo-protestow/5yyq1dj,30bc1058>
- **Gazeta.pl**, Problem spalania biomasy <https://next.gazeta.pl/next/7,172392,30082916,przepalamy-lasy-w-piecach-drewno-ma-dawac-czysta-energie-ale.html>
- **Rzeczpospolita**, Artykuł Aliny Pogody z Polskiej Zielonej Sieci o terenach pogórnich <https://www.rp.pl/opinie-ekonomiczne/art38708001-alina-pogoda-tereny-poweglowne-w-rece-gmin-gornicznych>
- **Gazeta.pl**, Artykuł o przyszłości Turowa <https://next.gazeta.pl/next/7,172392,29914567,turow-obroni-sie-sam-ale-przyszlosc-regionu-juz-niekoniecznie.html>
- **Rzeczpospolita**, artykuł Aliny Pogody z Polskiej Zielonej Sieci o projektach realizowanych w ramach Funduszu Sprawiedliwej Transformacji.
- **Radio Konin FM**, wywiad z Mateuszem Kowalikiem z Polskiej Zielonej Sieci o procesie sprawiedliwej transformacji.
- **Podcas "W zielonej sieci"**, rozmowa z Mateuszem Kowalikiem o przyszłości regionów węglowych <https://open.spotify.com/episode/2B2bGNX93EBnkJJr720sxx>

3. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA KLIMATU

Fundusze Europejskie są głównym katalizatorem transformacji energetycznej w Polsce i Europie, mają też ogromny potencjał wspierania ochrony przyrody i różnorodności biologicznej. W budżecie UE na lata 2021-2027 co trzecie euro w ramach polityki spójności i Funduszu Odbudowy ma zostać przeznaczone na działania proklimatyczne. Całość wydatków ma być natomiast analizowana pod kątem zgodności z horyzontalną zasadą nie czynienia poważnych szkód (DNSH).

Koszty transformacji energetycznej Polski zgodnie z celami klimatycznymi UE są różnie oceniane przez ekspertów i ośrodki analityczne, ale kwota ta zazwyczaj oscyluje w przedziale 300-400 mld euro. W tej dekadzie Polska będzie miała do dyspozycji co najmniej 150 mld euro z funduszy unijnych (76 mld euro polityki spójności na lata 2021-2027, 59 mld euro z KPO do roku 2026 i kolejnych 13 mld z Funduszu Modernizacyjnego do 2030 roku). Szacujemy, że minimum 65 mld z tej kwoty ma zostać przeznaczone na ochronę klimatu. Wkrótce planowane zaś będą kolejne wydatki i inwestycje w ramach Społecznego Funduszu Klimatycznego i następnego unijnego budżetu od 2028 roku.

Uczestnicząc w programowaniu funduszy na lata 2021-2027 wywarliśmy wpływ na kształt Umowy Partnerstwa i tworzonych na jej podstawie programów, oraz Krajowego Planu Odbudowy. Dziś, wspólnie z partnerami, w ponad 20 komitetach monitorujących czuwamy nad prawidłowym i ambitnym wydatkowaniem tych środków. Wspieramy progresywne i przyjazne dla środowiska i klimatu rozwiązania, jednocześnie eliminując szkodliwe inwestycje.

Aktywnie wpływamy na kształt funduszy europejskich. Uważamy, że w polityce UE kluczowe jest podnoszenie ambicji finansowania działań na rzecz klimatu i środowiska, o co zabiegamy na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym. Pracujemy nad poprawą przestrzegania horyzontalnych zasad UE: nieczynienia poważnych szkód środowisku i partnerstwa. Uczestniczymy w pracach zespołu Transformacji Energetycznej CEE Bankwatch Network i działamy w międzynarodowych i krajowych kampaniach i koalicjach.

3.1. Działania na poziomie krajowym i regionalnym

Rok 2023 był niezwykle istotny dla naszych działań w Polsce, zarówno na poziomie krajowym jak i regionalnym. Dyskurs publiczny zdominowały rzecz jasna wybory parlamentarne i zmiana rządu a wraz z nią kursu międzynarodowego Polski - dająca nadzieję na rychłe odblokowanie środków z funduszu odbudowy i polityki spójności, zamrożonych z powodu konfliktu o praworządność pomiędzy Warszawą a Brukselą.

Jednak dla działań w obszarze funduszy europejskich fundamentalne znaczenie miało rozpoczęcie wdrażania funduszy strukturalnych perspektywy 2021-2027 i pierwsze posiedzenia komitetów monitorujących. Po raz pierwszy jest tam nas - przedstawicielek i przedstawicieli organizacji pozarządowych zajmujących się energią, klimatem i środowiskiem tak wiele. Podjęliśmy się więc zadania koordynacji tej grupy, na co dzień współpracując z ok. 50 osobami członkowskimi komitetów monitorujących i ich zastępcami, a wiele więcej wspierając rekomendacjami i radami. W komitetach pracowaliśmy nad regulaminami, promowaliśmy zielone standardy organizacji posiedzeń, powoływaliśmy grupy robocze ds. sprawiedliwej transformacji i DNSH, uzgadnialiśmy kryteria wyboru projektów i budowaliśmy sojusze w celu zablokowania szkodliwych dla środowiska i klimatu inwestycji.

Poza tym byliśmy zaangażowani w rewizję krajowych strategii energetyczno-klimatycznych, w proces unijnego zarządzania gospodarczego w Polsce (semestr europejski) pilnując, by planowane reformy i działania były spójne między sobą i z europejskimi celami klimatycznymi. Czuwaliśmy nad wdrażaniem funduszy pozbawionych systemowego nadzoru społecznego, jak Fundusz Modernizacyjny.

Zwiększaliśmy też przychylność decydentów i opinii publicznej wobec naszych działań, zamieszczając materiały informacyjne i analizy na stronie internetowej PZS, w naszych kanałach w mediach społecznościowych oraz wysyłając je do starannie dobranej grupy odbiorców. Wielokrotnie komentowaliśmy też bieżące wydarzenia i strategiczne wyzwania stojące przed Polską i Europą w mediach tradycyjnych i internetowych o zasięgu regionalnym, krajowym i europejskim.

Najważniejsze działania

- **Powołaliśmy do życia Zielone Komitety** - i koordynujemy tę grupę roboczą złożoną z członkiń i członków komitetów monitorujących (krajowych i regionalnych) oraz ich zastępców. Regularne spotkania (online) i spotkanie stacjonarne w czerwcu 2023 służą przekazywaniu

wiedzy o działaniach w KM nowym członkom, wymianie doświadczeń, uspołnieniu stanowisk w sprawach dotyczących energii, klimatu i środowiska oraz mobilizowaniu uczestników do aktywnego działania w swoich komitetach.

- **Weszliśmy w skład Komitetu Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027** - i w ramach jego podkomitetów (ds. rozwoju partnerstwa oraz Rady ds. Sprawiedliwej Transformacji) działamy na rzecz lepszego stosowania zasady partnerstwa przy wdrażaniu funduszy europejskich oraz na rzecz systemowego i spójnego podejścia do procesu sprawiedliwej transformacji regionów węglowych.
- **Monitorujemy fundusze** - w tym Krajowy Plan Odbudowy i FEnIKSa, czyli największy program polityki spójności w całej Europie (Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat i Środowisko). W 2023 roku aktywnie uczestniczyliśmy w 9 posiedzeniach Komitetu Monitorującego FEnIKS. Pilotujemy tam wypracowywanie rozwiązań dotyczących stosowania zasady DNSH, które będą replikowane w innych programach w Polsce i całej UE. Zaangażowaliśmy się też w proces rewizji Krajowego Planu Odbudowy i przygotowania nowego rozdziału REPowerEU. Spotykaliśmy się z KE i MFiPR, zainicjowaliśmy spotkanie eksperckie z przedstawicielami rządu, uczestniczyliśmy w konsultacjach społecznych i konferencji jej otwierającej, a w Komitecie Monitorującym KPO opiniowaliśmy projekt zmian. W ocenie Ministerstwa Klimatu i Środowiska 80% rekomendacji PZS zostało uwzględnionych.
- **Współtworzymy politykę energetyczną przyszłości** - uczestniczymy w pracach grupy ekspertów wypracowującej rekomendację aktualizacji Krajowego Planu na rzecz Energii i Klimatu (KPEiK) oraz Polityki Energetycznej Polski do 2040 roku (PEP 2040). Choć Polska, jak każde państwo UE, była zobowiązana przygotować projekt nowego KPEiK do końca czerwca 2023, nie został on przygotowany do końca 2023 roku. Mimo to, udało nam się w grupie eksperckiej koordynowanej przez Instytut Reform wypracować i uzgodnić z Ministerstwem Klimatu i Środowiska model konsultacji i współpracy z interesariuszami. Wzięliśmy też udział w czerwcowych konsultacjach scenariusza prognostycznego, który będzie stanowił podstawę nowych KPEiK i PEP204.
- **Wpływamy na reformy** - weszliśmy w skład Zespołu ds. Semestru UE w Ministerstwie Rozwoju i Technologii. Dzięki temu uczestniczymy w ustrukturyzowanym dialogu z rządem o dwuletnim krajowym programie reform i zaleceniach KE w ramach procesu zarządzania gospodarczego. Ten techniczny proces nie przykuwa uwagi opinii publicznej, ale ma realny wpływ na politykę państwa i wdrażanie funduszy unijnych, przede wszystkim Krajowego Planu Odbudowy.

- **Czuwamy nad Funduszem Modernizacyjnym** - ten wart nawet 13 mld euro instrument nie ma komitetu monitorującego ani systemowego podejścia do włączania partnerów w przygotowanie programów wsparcia. W rezultacie ze środków mających służyć zielonej transformacji energetycznej finansowane są działania krytykowane jako szkodliwe dla klimatu i środowiska, jak instalacje ciepłownicze wykorzystujące gaz ziemny czy spalarnie odpadów. Jednak dzięki naszym rekomendacjom, między innymi przekazywanym krajowemu operatorowi Funduszu Modernizacyjnego (Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, NFOŚiGW), Komitetowi Inwestycyjnemu organizowanemu przez Europejski Bank Inwestycyjny i Komisji Europejskiej (DG CLIMA) udało nam się doprowadzić do poprawy transparentności wdrażania FM, w tym jakości konsultacji społecznych.
- **Budowanie poparcia dla naszych argumentów** - zdajemy sobie sprawę, że transformacja energetyczna i fundusze europejskie to trudne, techniczne procesy. Dlatego nasze działania i postulaty tłumaczymy w publikacjach, pisanych możliwie prostym i przejrzystym językiem.

Rezultaty

- **Powstrzymaliśmy przyjęcie wartego niemal 200 mln euro projektu regulacji rzek.** Pokazując, wspólnie z KE, jego niezgodność z zapisami Umowy Partnerstwa przekonaliśmy rząd do wycofania z głosowania na posiedzeniu Komitetu Monitorującego kryteriów wyboru projektów.
- **Powołaliśmy pierwszą w Polsce i prawdopodobnie pierwszą w UE Grupę Roboczą ds. zasady DNSH** w komitecie monitorującym (programu FEnIKS). Choć intensyfikację działań grupy planujemy dopiero w 2024 roku, w 2023 udało się m.in. wypracować projekt zmian Planu Ewaluacji programu FEnIKS, dzięki któremu przeprowadzona zostanie ocena zgodności działań finansowanych z FENIKS-a a zasadą DNSH.
- **Opracowaliśmy Zielony Standard organizacji komitetów monitorujących** i przekonaliśmy KM FEnIKS do wpisania go w regulaminie komitetu jako wiążącego przy organizacji posiedzeń. Następnie Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej rozesłało go do wszystkich instytucji zarządzających poszczególnymi programami funduszy strukturalnych w Polsce z zaleceniem jego stosowania.
- **Poprawiliśmy KPO** - w ocenie Ministerstwa Klimatu i Środowiska 80% rekomendacji PZS do rozdziału REPowerEU (nowy rozdział KPO) zostało uwzględnionych: np. podwojono wsparcie dla spółdzielni energetycznych, na sieci przesyłowe, dodano wsparcie dla rozbudowy sieci dystrybucyjnych. Na dalszym etapie negocjacji z KE uwzględniono częściowo naszą

rekomendację dot. usunięcia wsparcia dla gazu ziemnego - budżet tych projektów został zmniejszony o połowę.

- **Wprowadziliśmy kwestię koordynacji** między procesem Semestru Europejskiego, Krajowym Planem na rzecz Energii i Klimatu oraz funduszami unijnymi na agendę Zespołu ds. Semestru UE.
- **Publikowaliśmy** – w 2023 roku wydaliśmy m.in.:
 - **Joanna Flisowska, Aleksander Śniegocki**, *Remanent czy pomysł na przyszłość? Ocena Krajowego Planu na rzecz Energii i Klimatu po trzech latach od przyjęcia*
 - **Gligor Radečić, Krzysztof Mrozek, Raluca Petcu**, *Niebezpieczeństwo energetyczne: Finansowanie polskich i rumuńskich inwestycji w gaz ziemny z funduszy UE jest sprzeczne z celami klimatycznymi*
 - Praca zbiorowa, *Rurociąg z miliardami. Jak zatrzymać finansowanie gazu z REPowerEU*
 - Praca zbiorowa, *Kryteria wyborów projektów dla społeczności energetycznych*
 - Praca zbiorowa, *List otwarty Koalicji Ratujmy Rzeki do koalicji rządzącej*
 - **Rafał Rykowski**, *New elections in Poland offer one last chance to solve the Oder River catastrophe*

Informacja o działaniach medialnych

- News 24 na żywo o KPEiK, 21.03.23, https://fb.watch/joeA_t6sUx/
- NGO.pl, wywiad „Krzysztof Mrozek: Inwestując w dobry stan naszej planety, zyskujemy często więcej niż wkładamy”, 03.05.23 <https://publicystyka.ngo.pl/krzysztof-mrozek-inwestujac-w-dobry-stan-naszej-planety-zyskujemy-czesto-wiecej-niz-wkladamy>
- TVN24 o KPO, 06.07.23, <https://twitter.com/zielonasiec/status/1676918338365038592>
- Radio 357, wywiad na żywo o COP 28, 12.12.23
- Radio 357, rozmowa o Odrze, 14.12.23
- Radio 357, wypowiedź o specustawie odrzańskiej, 08.09.2023

Liczba odbiorców:

- **ponad 1000 osób** - członków KM w całym kraju - otrzymywali nasze rekomendacje

- **45 osób** w grupie Zielone Komitety regularnie uczestniczyło w naszych spotkaniach (online i stacjonarnie)

Źródła finansowania: CEE Bankwatch Network, European Climate Foundation

Koordynatorzy: Krzysztof Mrozek, Rafał Rykowski

Joanna Furmaga, Alicja Piekarz, Zuzanna Sasiak (KPEiK, udział w KM)

3.2 Działania na poziomie europejskim

Rok 2023 był kolejnym rokiem intensywnej współpracy międzynarodowej PZS w obszarze polityki spójności, instrumentu odbudowy oraz innych, związanych z funduszami europejskimi elementów Europejskiego Zielonego Ładu, pakietu Fit for 55 i planu REPowerEU. Gros działań realizowaliśmy w ramach CEE Bankwatch Network.

Nasze rekomendacje znalazły odzwierciedlenie w projektach legislacyjnych (Europejski Kodeks Partnerstwa) a działania w ramach powołanych przez KE wspólnot partnerstwa (ECoPP, C4T) pozwoliło na przekazywanie rekomendacji i wymianę doświadczeń z Komisją Europejską, władzami krajowymi i regionalnymi państw członkowskich oraz partnerami (interesariuszami), takimi jak organizacje pozarządowe, związki zawodowe czy organizacje pracodawców.

Nasze rekomendacje i stanowiska przekazywaliśmy również podczas międzynarodowych konferencji i spotkań z decydentami europejskimi, zarówno bilateralnych, jak i wielostronnych.

Partnerzy: CEE Bankwatch Network, Komisja Europejska (organizator wspólnot partnerstwa)

Najważniejsze działania

- **Mówimy głosem regionu** - aktywnie braliśmy udział w działaniach CEE Bankwatch Network (kampanie “fundusze odbudowy i polityki spójności”, “gaz i ciepłownictwo”, “bioróżnorodność”, “sprawiedliwa transformacja). Uczestniczyliśmy w przygotowaniu analiz i publikacji pokazujących i porównujących zagadnienia takie, jak przygotowanie Krajowych Planów na rzecz Energii i Klimatu czy wdrażanie Krajowych Planów Odbudowy w 8 krajach regiony Europy Środkowej i Wschodniej. Dzięki koordynacji działań

i wymianie wiedzy i doświadczeń w ramach CEE Bankwatch Network mieliśmy wyjątkową na tle organizacji zajmujących się klimatem i środowiskiem perspektywę na procesy polityczne związane z funduszami europejskimi.

- **Wzmacniamy ramy partnerstwa** - uczestniczymy w pracach Europejskiej Wspólnoty Praktyki Partnerstwa (*European Community of Practice on Partnership*, ECoPP) przy DG REGIO Komisji Europejskiej. W ramach tej platformy, skupiającej przedstawicieli wszystkich typów partnerów (władze centralne i regionalne, partnerzy społeczni i gospodarczy, organizacje pozarządowe) wykonaliśmy diagnozę wyzwań dla partnerstwa, zestawienie dobrych i złych praktyk i sporządziliśmy rekomendacje dot. sposobów doboru partnerów. Jednak najważniejszym działaniem było opracowanie propozycji nowelizacji Europejskiego Kodeksu Partnerstwa (Rozporządzenie Delegowane Komisji (UE) nr 240/2014), która jest teraz przedmiotem dalszych prac Komisji Europejskiej.
- **Przenosimy doświadczenia z Komitetów Monitorujących na poziom UE** - pracujemy we wspólnocie partnerstwa Cohesions for Transition (C4T) przy DG REGIO Komisji Europejskiej. PZS jest tam jedyną reprezentantką największego programu polityki spójności w Unii Europejskiej - FEnIKS. W grupie roboczej ds. energii uczestniczymy w wymianie doświadczeń m.in. w obszarze dobrych rozwiązań w efektywności energetycznej, przeciwdziałania ubóstwa energetycznego czy stosowania zasady DNSH.
- **Pilnujemy zielonej odbudowy Europy** - wspólnie z partnerami m.in. z CEE Bankwatch Network, Counter Balance, ReCommon i CAN Europe powołaliśmy do życia Obywatelskie Obserwatorium Finansowania Zielonego Ładu (Citizens Observatory for the Green Deal Financing) aby czuwać nad kierunkami i metodami finansowania zielonej transformacji. W ramach tego projektu prowadziliśmy działania na poziomie europejskim (m.in. dwa raporty, trzy seminaria, webinary, "tygodnie rzecznicze" w Brukseli) oraz krajowym (warsztaty o Europejskim Zielonym Ładzie, webinary, "virtual tour" - krótki film dokumentalny o energetyce obywatelskiej "Nowa Energia").
- **Przekonujemy decydentów do zwiększenia ambicji transformacyjnych** - uczestniczyliśmy w trzech tzw. "tygodniach rzeczniczych" Bankwatch w Brukseli, podczas których odbyliśmy spotkania z przedstawicielami Parlamentu Europejskiego (Zieloni, Renew), Komisji Europejskiej (m.in. SG RECOVER, DG ECFIN, DG REGIO, DG ENVI, DG CLIMA, DG EMPL), Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i brukselskich think-tanków (Rosa-Luxembourg-Stiftung Brussels, CAN Europe). Również przy okazji innych spotkań i konferencji w Brukseli spotykaliśmy się z urzędnikami. Przekazywaliśmy nasze rekomendacje m.in. dot. rewizji

Krajowego Planu na rzecz Energii i Klimatu, Krajowego Planu Odbudowy, programowania Społecznego Funduszu Klimatycznego oraz wzmocnienia zasady partnerstwa. Poznawaliśmy też stanowiska i rekomendacje naszych rozmówców, które były następnie wykorzystywane w naszej pracy analitycznej i rzeczniczej.

- **Pokazujemy źródła finansowania społeczności energetycznych** - współpracujemy z siecią REScoop.eu zapewniając merytoryczny wkład do narzędzia Financing Tracker, które agreguje informacje o finansowaniu z funduszy europejskich (polityka spójności, funduszu odbudowy, fundusz modernizacyjny) społeczności energetycznych. Nasze ustalenia przedstawiliśmy w październiku 2023 na konferencji REScoop w Brukseli.
- **Zjednujemy przychylność międzynarodowej opinii publicznej i decydentów** - pokazujemy i wyjaśniamy nasze argumenty i rekomendacje w licznych publikacjach opracowywanych przez CEE Bankwatch Network, oraz tłumacząc na język angielski nasze wybrane publikacje PZS. Wartością publikacji Bankwatch, wielokrotnie wskazywaną np. przez urzędników KE na czele z komisarką Elisą Ferreirą jest ich komparatywny charakter - wnioski i rekomendacje formułowane są na podstawie analizy przeprowadzonej w (zazwyczaj) 8 krajach Europy Środkowej i Wschodniej.

Rezultaty

- Projekt zmian w Europejskim Kodeksie Partnerstwa - został wypracowany w ECoPP w oparciu o rekomendacje PZS i Bankwatch, na koniec 2023 roku znajdował się w uzgodnieniach między dyrekcjami generalnymi Komisji Europejskiej.
- Rekomendacje dot. doboru partnerów w procesach związanych z realizacją polityki spójności, zostały wypracowane przez grupę roboczą ECoPP, którą kierowaliśmy i [opublikowane](#) na stronach internetowych Komisji Europejskiej
- Film dokumentalny o tworzeniu i finansowaniu społeczności energetycznych w Polsce pt. ["Nowa Energia"](#) został wyprodukowany w ramach projektu Obywatelskie Obserwatorium Finansowania Zielonego Ładu i dotarł do ponad 53 tys. odbiorców, był też prezentowany podczas dedykowanego webinaru.
- Publikujemy - w 2023 roku wydaliśmy m.in.:
 - [Tackling energy poverty in EU Member States](#)
 - [Energy insecurity: EU funds for fossil gas in Poland and Romania contradict climate goals](#)
 - [No recovery without citizens: why public involvement is key to Europe's green transformation](#)

- [National energy and climate plans: catalysts for the energy transition or box-ticking exercises?](#)
- [Cutting off the pipeline from REPowerEU to the fossil gas industry](#)
- [Repower communities – not fossil fuels. Analysis of the revised national recovery and resilience plans of 15 Member States](#)
- [Manifesto on the future of EU public finances: our priorities for delivering a just and ecological transformation](#)
- [Monitoring cohesion policy funds in central and eastern Europe](#)
- [Updating national energy and climate plans: signs of reluctance to phase out fossil fuels](#)

Informacja o działaniach medialnych

- **Euractiv**, *EU citizens poorly involved in recovery funds' design and spending*, report shows, 04.07.23, https://www.euractiv.com/section/participatory-democracy/news/eu-citizens-poorly-involved-in-recovery-funds-design-and-spending-report-shows/?utm_source=dlvr.it
- **EU Observer**, *How Poland and Romania are using €4bn in EU funds for gas*, by Raluca Petcu, Krzysztof Mrozek, Gligor Radečić, 14.07.23 <https://euobserver.com/opinion/157264>
- **Politico**, wywiad dot. oczekiwań wobec rządu Donalda Tuska z Louise Guillot, 08.12.23

Liczba odbiorców:

ok. 50 osób - urzędników KE otrzymujących nasze rekomendacje i uczestniczących w spotkaniach z nami 5 przedstawicieli Parlamentu Europejskiego

XX osób było odbiorcami naszych publikacji i postów w mediach społecznościowych (Bankwatch: strona WWW Citizens Observatory for the Green Deal Financing: 8500 wyświetleń, virtual tour (film "Nowa Energia") zasięg **53,500** na kanałach Bankwatch, raport *No recovery without citizens* zasięg **69,000** na kanałach Bankwatch. **2500** subskrybentów newslettera Bankwatch z treściami od PZS)

Źródła finansowania: CEE Bankwatch Network

Koordynatorzy: Krzysztof Mrozek, Rafał Rykowski, Zuzanna Sasiak (CERV)

4 KLIMAT I ENERGIA

Polityka klimatyczna to polityka społeczna - tym bardziej jest skuteczna, im bardziej świadome i wyedukowane jest społeczeństwo. Jej efektywność zależy również od jakości ram instytucjonalnych (struktur tworzących ład korporacyjny) i społecznych, w jakich jest tworzona i wdrażana. Organizacja wzmacnia proces planowania, raportowania i monitorowania narzędzi do implementacji unijnej polityki klimatycznej w Polsce. Działa także na rzecz synergii polityk na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym. W celu wspierania tych polityk czerpie również z doświadczeń innych krajów, stawiając na wymianę dobrych praktyk i doświadczeń.

4.1 Projekt „LIFE ETX – Emissions trading extra. Making emissions trading work for EU citizens and the climate”

Cel projektu

Główne cele projektu to zwiększenie wiedzy i świadomości społeczeństwa na temat działania system handlu uprawnieniami do emisji dwutlenku węgla (ETS UE) i ustalania ich cen, a od zakończeniu trilogu w Brukseli pod koniec roku 2022 - również nowego ETS2 i powiązanego z nim Społecznego Funduszu Klimatycznego. Projekt ma również pozwolić na zwiększenie współpracy międzynarodowej (również z państwami nienależącymi do UE m.in. Ukrainą, krajami bałkańskimi) skierowanej na obniżenie emisji gazów cieplarnianych. W ramach LIFE ETX – Emissions trading extra partnerzy prowadzą działania rzecznicze związane z poprawą systemu EU ETS w taki sposób, żeby odpowiadał ambitnym celom klimatycznym.

Partnerzy

Projekt LIFE ETX jest jedyną w swoim rodzaju platformą współpracy organizacji pozarządowych z całej Europy, która działa na rzecz realizacji celów Porozumienia Paryskiego. Projekt realizowany jest w konsorcjum, w którego skład wchodzi: (CMW (UE), AMO (Czechy), AirClim (Szwecja), BBL (Belgia), Germanwatch (Niemcy), Green Tank (Grecja), Polska Zielona Sieć (Polska), SSNC (Szwecja), WISE (Holandia), ZERO (Portugalia), Ecoaction (Ukraina), Bankwatch CEE (Bałkany Zachodnie).

Najważniejsze działania

- **Udział w dyskusji na temat reformy ETS z polskimi parlamentarzystami – 25.04.2023.** 25 kwietnia PZS zorganizowało okrągły stół na temat reformy ETS z udziałem polskich eurodeputowanych i parlamentarzystów. Głównym tematem były społeczne aspekty reformy, szczególnie opracowanie Społecznego Planu Klimatycznego i utworzenie Społecznego Funduszu Klimatycznego. Jako skutek spotkania uznano potrzebę kompleksowego, instytucjonalnego podejścia do modernizacji energetycznej w Polsce, systemowego i inkluzywnego przeciwdziałania ubóstwu energetycznemu oraz tworzenia i realizacji ambitnych celów w zakresie efektywności energetycznej.
- **Prezentacja celów i efektów projektu podczas konferencji LIFE w Polsce_LIFE VIEW 2050 - 27-28.06.2023.** Spotkanie zostało zorganizowane przez Instytut Ochrony Środowiska dla różnych beneficjentów instytucjonalnych LIFE. PZS przedstawiło cele i działania LIFE ETX.
- **Prezentacja na temat ETS w Polsce podczas warsztatów regionalnych – 27.06.2023.** Warsztaty zostały zorganizowane w Warszawie przez Ecoaction dla organizacji pozarządowych z Gruzji, Mołdawii i Ukrainy. Główne tematy poruszone podczas tego wydarzenia to działanie i reforma EU ETS, rozporządzenie w sprawie mechanizmu dostosowania granic pod względem emisji dwutlenku węgla (CBAM), w tym najnowsze aktualizacje, wymiana doświadczeń we wdrażaniu ETS w krajach UE i Bałkanów Zachodnich, dyskusja na temat roli społeczeństwa obywatelskiego w tych procesach.
- **Realizacja badań „Wyzwania mieszkaniowe a neutralność klimatyczna.** ”Głównym celem badania było znalezienie powiązań pomiędzy polityką klimatyczną a polityką mieszkaniową oraz zbadanie świadomości istnienia Społecznego Funduszu Klimatycznego wśród pracowników socjalnych. Analiza oparta na jakościowym badaniu eksploracyjnym, obejmującym wkład w wybór ministerstw, gmin, organizacji społecznych i zastosowanych tematów.
- **Raport *Wyzwania mieszkalnictwa a neutralność klimatyczna*.** Analiza powstała w oparciu o jakościowe badanie eksploracyjne, w którym brali udział przedstawiciele ministerstw, gmin, organizacji społecznych i eksperci tematyczni. <https://zielonasiec.pl/2023/12/07/wyzwania-mieszkalnictwa-a-neutralnosc-klimatyczna-raport/>
- **Prezentacja na Kongresie „Miasto – Woda Jakość życia” (24 października 2023, Wrocław).** Prezentacja zatytułowana „Klimat i budynki” dała okazję do przedstawienia publiczności reformy ETS, znaczenia ograniczenia emisji z budynków. Dotyczyło to także

Społecznego Funduszu Klimatycznego i zjawiska ubóstwa energetycznego.

- **Udział w seminarium eksperckim „Making the ETS 2 i Social Climate Fund work for CEE” (23 listopada 2023, Berlin).** Seminarium zostało zorganizowane w ramach Europejskiej Inicjatywy Klimatycznej (EUKI) niemieckiego Federalnego Ministerstwa Gospodarki i Działania klimatyczne (BMWK). Celem seminarium było zgromadzenie decydentów i ekspertów z całego regionu Europy Środkowo-Wschodniej w celu omówienia kluczowych aspektów wdrażania ETS2 i Społecznego Funduszu Klimatycznego, wymiany wiedzy i doświadczeń oraz sformułowania praktycznych wskazówek do podejścia do stojącego przed nami wyzwania.
- **Animacja na temat reformy ETS.** Podobną narrację wykorzystano w animacji w ETS2. Film objaśniający w przyjazny i zabawny sposób wyjaśnia złożoność systemu ETS i jego reformy. Trwa 2 minuty i obejmuje szczegółowe informacje na temat ETS, ETS2 i Społecznego Funduszu Klimatycznego.

Rezultaty

Dwa najważniejsze rezultaty wynikające z działań w ramach projektu to wymiana doświadczeń i pogłębianie współpracy z międzynarodowymi partnerami oraz popularyzacja wiedzy na temat polityki europejskiej w ramach systemu handlu emisjami i tematów z tym powiązanych. W ramach pierwszego rezultatu jesteśmy w stanie tłumaczyć i multiplikować działania poszczególnych partnerów, czego przykładem może być animacja tłumacząca powstanie ETS2. Została ona wyprodukowana przez PZS, ale pozostali partnerzy wykorzystali ją i zaadaptowali pod swój kontekst językowo-kulturowy. Dzięki temu, stosunkowo niewielkim nakładem pracy, możliwy był znacznie szerszy zasięg komunikacji ETS2 do opinii publicznej. Partnerzy, dzieląc się doświadczeniami ze swoich państw, wzajemnie się uczą i wypracowują spójne strategie dla europejskiego forum odbiorców.

W ramach drugiego rezultatu, nie tylko szerzymy wiedzę w społeczeństwie niezbędną dla lepszego zrozumienia i akceptacji polityki europejskiej. Mobilizujemy także aktorów krajowych do aktywnego korzystania z narzędzi, które oferuje UE, np. partycypacyjnego i przemyślanego tworzenia dokumentów strategicznych jak Społeczny Plan Klimatyczny.

Od lutego 2022 cały czas działa i jest uzupełniana strona internetowa projektu LIFE ETX. Zawiera ona takie elementy jak moduły szkoleniowe EU ETS, wydarzenia ETX (w tym warsztaty, spotkania informacyjne, rozmowy itp.),

publikacje i artykuły.

Informacja o działaniach medialnych:

- **TVN24**, 24.02.2023, zasięg: 9 886 536, Ubóstwo energetyczne w Warszawie <https://tvn24.pl/tvnwarszawa/najnowsze/warszawa-problem-ubostwa-energetycznego-narasta-st6774640>
- **Śląska Opinia**, 22.02.2023, zasięg 5 218, podcast o ubóstwie energetycznym <https://slaskaopinia.pl/2023/02/21/mamy-powazny-problem-ubostwo-energetyczne/>
- **Architektura & Biznes**, 1.10.2023, zasięg 6 000, Miasta przyszłości: wygodne, zdrowe i tanie, wydanie papierowe
- W zielonej sieci, 1.10.2023, podcast o ETS <https://open.spotify.com/episode/4P6V8n8TyOYa3FNfx7z199>

Uczestnicy LIFE VIEW 2050: ok. 50 osób

Uczestnicy warsztatów regionalnych: ok. 30 osób

Uczestnicy Kongresu „Miasto – Woda Jakość życia”: ok. 150 osób

Uczestnicy spotkania „Making the ETS 2 i Social Climate Fund work for CEE”: ok. 40 osób

Źródła finansowania: Program LIFE Unii Europejskiej, European Climate Foundation (ECF)

Koordynatorzy: Justyna Orłowska

4.2 Koalicja na rzecz transformacji energetycznej

Cel

Działania podejmowane w projekcie mają na celu skoordynowanie współpracy sektorowej polskich organizacji pozarządowych w obszarze transformacji energetycznej. W budowanej przez nas koalicji na stałe uczestniczy około 30 najaktywniejszych krajowych i lokalnych organizacji ekologicznych. PZS w koalicji zajmuje się facylitowaniem dialogu i ułatwieniem przepływu informacji i wiedzy między organizacjami. Praca wewnątrz koalicji pozwala identyfikować możliwości do współpracy między organizacjami, nawiązywać kontakty z nowymi partnerami i tworzyć platformę do dyskusji i opracowywania wspólnych strategii działania.

Partnerzy

- **Beyond Fossil Fuels** (BFF; wcześniej: EBC - Europe Beyond Coal), grupa ok 50 europejskich organizacji pozarządowych aktywnych w obszarze transformacji energetycznej.
- Grupa 30 organizacji ekologicznych współpracujących na rzecz transformacji energetycznej Polski: m.in. Fundacja InStrat, Polski Alarm Smogowy, Instytut Reform, WWF, CAN Europe, Bankwatch, Koalicja Klimatyczna, Pracownia na rzecz Wszystkich Istot, HEAL, Frank Bold, ClientEarth, Akcja Demokracja, Bankwatch, ECF, RT-ON, Greenpeace.

Najważniejsze działania

Działania w projekcie były podzielone na trzy obszary tematyczne: wsparcie krajowej kampanii na rzecz zielonej transformacji energetycznej, promowanie wiedzy o polityce europejskiej i współpraca z partnerami z kampanii BFF.

- Wsparcie krajowej kampanii na rzecz zielonej transformacji energetycznej: PZS tworzy sekretariat koalicji, facylituje jej wewnętrzną dyskusję oraz ułatwia przepływ informacji. Wewnętrzną współpracę koalicji PZS wspierał głównie na trzy sposoby: administrując listą mailingową dla koalicji, organizując serię spotkań online i zjazdy koalicji. W 2023 roku zorganizowano dwie serie spotkań - wiosenną, liczącą 16 spotkań, w których wzięło udział w sumie 105 osób z koalicji, oraz jesienną liczącą 9 spotkań, w których wzięło udział w sumie 92 osób. Zorganizowano dwa zjazdy koalicji - w pierwszym, w kwietniu wzięło udział ok. 65 osób, a w drugim, we wrześniu ok. 60. Tematy poruszane podczas spotkań obejmowały m.in. sytuację sektora górnictwa kamiennego i brunatnego, reformę rynku energii, kryzys energetyczny w Polsce i Europie, warunki legislacyjne dla rozwoju OZE w kraju, krajowe i unijne polityki dot. ochrony jakości powietrza, czy politykę klimatyczną Unii Europejskiej. Notatki, prezentacje i inne materiały ze spotkań zbierano i udostępniono uczestnikom spotkań w bezpiecznej chmurze. Dodatkowo ze względu na wybory parlamentarne, PZS wspomagała działania organizacji promujące agendę ochrony środowiska, przyrody i klimatu w kampanii wyborczej. W trakcie kampanii PZS facylitowała dyskusję dot. kampanii wyborczej między organizacjami na forum grupy oraz zbierała informacje o działaniach podjętych przez poszczególne organizacje i przekazywała je na forum, usprawniając tak przepływ informacji. Dodatkowo PZS oferowała wsparcie organizacjom nieformalnym, takim jak Młodzieżowy Strajk Klimatyczny. PZS przekazywała im informację i wiedzę merytoryczną dot. polityk środowiskowych i klimatycznych, oferowała szkolenia z komunikacji

dla aktywistów/ek oraz organizowała spotkania dla przedstawicieli/ek różnych grup, celem wymiany informacji o podejmowanych działaniach.

- Promowanie wiedzy o polityce klimatycznej UE: PZS przede wszystkim brała aktywny udział w koordynowaniu współpracy sektora polskiego NGO w obszarze polityki spójności, a w szczególności w komitetach monitorujących Fundusze Europejskie. PZS organizowała regularne spotkania dla partnerów zaangażowanych w pracę w komitetach i wspierała ich w obszarze ochrony środowiska w Funduszach (przez dostarczanie wiedzy i ekspertyzy na tematy środowiskowe). Dodatkowo PZS angażowała się w dyskusję publiczną na temat polityki klimatycznej UE przez udział w wydarzeniach branżowych, organizowanych przez administrację rządową, spotkaniach środowiska organizacji społecznych i wystąpienia w mediach. Celem tych działań było przede wszystkim informowanie opinii publicznej na temat polityki klimatycznej i walka z mitami powstałymi wokół niektórych polityki m.in. Europejskiego Zielonego Ładu.
- PZS współpracowała też blisko z europejską kampanią Beyond Fossil Fuels, której celem jest promowanie rozwoju energii odnawialnej i odchodzenia od wykorzystywania źródeł kopalnych w Europie. Większość organizacji z krajowej koalicji na rzecz zielonej transformacji energetycznej bierze aktywny udział w kampanii BFF, więc PZS jako jej administrator angażowała się również we wspieranie wymiany informacji między grupą a sekretariatem kampanii BFF i innymi europejskimi organizacjami uczestniczącymi w BFF. Dodatkowo PZS kontynuowała współpracę z Carbon Market Watch w ramach projektu LIFE ETX, którego celem jest edukowanie opinii publicznej o sposobie działania unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji EU ETS.

Rezultaty

Rezultatem działań podjętych przez PZS było podtrzymanie bliskiej współpracy między organizacjami polskiego sektora NGO w obszarze promowania zielonej transformacji energetycznej. Dodatkowo działania przełożyły się na pogłębienie tej współpracy przez nawiązanie między grupą i organizacjami z grupy relacji z nowymi partnerami (w danym roku w szczególności z organizacjami badającymi opinie społeczne dot. polityk klimatycznych). Wewnętrzna współpraca sektora przełożyła się na usprawnienie przepływu informacji dot. najważniejszych wydarzeń związanych z procesem transformacji energetycznej i środowiskowej w Polsce i Europie.

Efektom współpracy sektorowej było też zapewnienie opinii publicznej rzetelnych informacji i dekonstrukcji mitów krążących w przestrzeni medialnej

dot. procesu transformacji energetycznej czy polityki klimatycznej unii europejskiej. Poza komunikacją przez media, PZS jak i partnerzy koalicji dostarczali wiedzę dot. znaczenia i praktycznych aspektów polityki klimatycznej bezpośrednio decydentom i uczestnikom społeczeństwa obywatelskiego. Rok 2023 był z perspektywy informowania o polityce klimatycznej szczególnie ważny ze względu na odbywające się w nim wybory parlamentarne. W kampanii wyborczej kwestie ochrony środowiska i klimatu znalazły się wysoko na agendzie, m.in. dzięki aktywnej pracy tak sektora zielonych NGO jak i organizacji nieformalnych, aktywistów i aktywistek.

Informacja o działaniach medialnych

PZS opublikowało szereg artykułów na temat transformacji energetycznej, Zielonego Nowego Ładu. Teksty ukazały się m.in. w Rzeczpospolitej, na portalu Gazeta.pl, w Krytyce Politycznej czy Onet. Łącznie opublikowanych zostało ponad 300 wzmianek medialnych dotyczących działań Polskiej Zielonej Sieci w obszarze promowania polityki klimatycznej. PZS prowadzi również 3 serwisy internetowe (sprawiedliwa-transformacja.pl, wiecejnizenergia.pl i zielonasiec.pl), na których na bieżąco pojawiają się aktualne informacje dot. transformacji energetycznej.

Liczba odbiorców

- Wsparcie kampanii transformacji energetycznej: ok. 150 osób z 30 organizacji pozarządowych. Ok. 50 aktywistów i aktywistek z około 10 organizacji nieformalnych.

- Wzmacnianie europejskiej agendy klimatycznej: ok. 45 osób z ok. 25 organizacji uczestniczących w komitetach monitorujących z grupy Zielone Fundusze. Dodatkowo odbiorcy wystąpień medialnych PZS (zasięg wystąpień ok. 2,4 mln) i odbiorcy wystąpień pracowników/czek PZS aktywnie uczestniczących w wydarzeniach publicznych (sektora NGO, branżowych i organizowanych przez administrację rządową i samorządy).

- Współpraca z kampanią Beyond Fossil Fuels: ok. 40 zagranicznych organizacji partnerskich i 30 organizacji partnerskich krajowych

Źródła finansowania: European Climate Foundation

Koordynatorzy: Dominik Madej, Justyna Orłowska

4.3 Społeczny wymiar polityki klimatycznej - Klimat w budowie

Cel

Główną ideą grantu jest wzmocnienie pozytywnych postaw wobec społecznego wymiaru polityki klimatycznej UE. Działania w ramach projektu koncentrują się na kwestiach społeczno-ekonomicznych związanych z transformacją klimatyczno-energetyczną, zwłaszcza w kontekście procesu aktualizacji Krajowego Planu na rzecz Energii i Klimatu (KPEiK) i regularnego monitorowania wydatkowania funduszy UE.

Działania w tym projekcie bazują na edukacji, sieciowaniu i aktywnościach rzeczniczych dotyczących kształtowania społecznego podejścia w przygotowywaniu dokumentów strategicznych dotyczących klimatu i energii, łagodzenia ubóstwa energetycznego, wspierania zielonych umiejętności.

Partnerzy

Szeroki wachlarz organizacji partnerskich powoduje, że każdy obszar, którego dotyczy projekt bazuje na współdziałaniu z inną organizacją. Mają one różne profile, zasięg i sposób działania, co podwyższa skuteczność realizacji założeń projektowych. W ramach projektu współpraca odbywa się m.in. z: Habitat for Humanity Poland, Bo Miasto, Fala Renowacji, Instytut Reform, Fundacja na rzecz Poszanowania Energii FEWE etc.

Rezultaty

Wzmocnienie merytorycznej jakości, ambicji i partycypacji społecznej w czasie tworzenia istotnych dokumentów w dziedzinie klimatu - PZS wraz z innymi organizacjami aktywnie wspiera rzeczniczo (apele, rozmowy indywidualne z decydentami) uspołecznienie procesu aktualizacji Krajowego Planu na rzecz Energii i Klimatu (KPEiK) oraz osadzenie w innych bieżących procesach m.in. w projektowanie Społecznego Funduszu Klimatycznego.

Są podejmowane działania na rzecz pogłębienia wiedzy i wzrostu lokalnej świadomości wobec bieżących wyzwań polityki klimatycznej, takich jak nowy instrumentów finansowy - Społeczny Fundusz Klimatyczny. W tym celu zorganizowane zostały warsztaty w jednym z regionów węglowych - w Wielkopolsce Wschodniej (Konin).

Jednym z istotnych obszarów jest także popularyzacja wyboru zielonej ścieżki kariery i pogłębiania zielonych umiejętności w różnych zawodach i sektorach. W ramach tego obszaru zorganizowane zostało spotkanie eksperckie, mające na celu pobudzenie kompetencyjne w obszarze efektywności energetycznej budynków. Innym działaniem jest stała praca w Komitecie Monitorującym Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego na lata 2021-27 (FERS). Utworzona została grupa robocza zajmująca się zielonymi umiejętnościami w ramach programu, która wypracowała definicję zielonych umiejętności dla całego programu FERS. Organizacja lideruje tej Grupie.

Działania odbywają się również na poziomie łączącym perspektywę regionalną - co odzwierciedla spotkanie dotyczące stopnia realizacji rekomendacji paneli klimatycznych w Warszawie, Krakowie i Poznaniu, zrealizowane w maju 2023. Organizacja występuje w charakterze lidera Zespołu Monitorującego wdrażanie rekomendacji do Warszawskiego Panelu Klimatycznego. Tempo realizacji rekomendacji znacznie wzrosło w 2023 r. w porównaniu do roku poprzedniego.

Ważnym elementem projektu jest pokazywanie synergii między polityką klimatyczną a społeczną, przede wszystkim w obszarze budynków. W ramach tego obszaru projektowego odbyła się prezentacja i dyskusja wokół wyników raportu dotyczącego wyzwań mieszkalnictwa w kontekście osiągnięcia neutralności klimatycznej podczas sesji tematycznej poświęconej ubóstwu energetycznemu na Forum Mieszkaniowym. Przedstawicielka PZS wzięła także udział w spotkaniu organizacji zrzeszonych w ramach WRZOS. Oba działania miały na celu pokazanie związków między polityką klimatyczną a społeczną i podniesienie znaczenia celów klimatycznych wśród przedstawicieli organizacji społecznych i socjalnych.

Informacja o działaniach medialnych

W ramach obszarów projektowych w 2023 pojawiły się trzy kampanie: dotycząca walki z ubóstwem energetycznym i promująca wyniki [analizy społeczno-politycznej dotyczącej ubóstwa energetycznego w Warszawie](#) (przygotowanej w 2022 a wydanej w 2023 r.); dotycząca zielonych kołnierzyków - promująca zielone umiejętności, szczególnie wśród młodych ludzi oraz dotycząca wpływu efektywności energetycznej w budynkach na jakość życia ich mieszkańców.

Łączny szacowany zasięg: **1 500 000**

Szacowana liczba publikacji w mediach i mediach społecznościowych: ponad 60

Wybrane publikacje:

- **TVN 24** (24.02.2023)
<https://tvn24.pl/tvnwarszawa/najnowsze/warszawa-problem-ubostwa-energetycznego-narasta-st6774640>
- **Śląska Opinia** (27.02.2023)
<https://slaskaopinia.pl/2023/02/27/alicja-piekarz-inwestowanie-w-oze-nisko-emisyjnosc-walka-z-ubostwem-energetycznym-i-rozwijanie-kadry-specjalistow-to-sa-obszary-na-ktorych-powinnismy-sie-dzis-skupiac/>
- **Krytyka Polityczna** (9.03.2023)
<https://krytykapolityczna.pl/kraj/zimno-parno-i-biednie-takze-w-warszawie-rozmowa/>
- **Newsweek** (29.05.2023), *Zielona rewolucja na rynku pracy* (wydanie papierowe), wywiad z Alicją Piekarcz
- **Polskie Radio** (13.06.2023) oraz
<https://polskieradio24.pl/artukul/3187977,dobre-perspektywy-dla-zielonych-kolnierzykow-rynek-czeka-na-specjalistow-od-oze-i-elektromobilnosc>
- **TVN 24 BiS** (czerwiec 2023), rozmowa w programie “Alarm dla Ziemi”
- **Businessinsider** (czerwiec 2023), *Zielona rewolucja na rynku pracy*
<https://businessinsider.com.pl/biznes/zielona-rewolucja-na-ryнку-pracy/ftfhfg#>
- **Rzeczpospolita** (8.06.2023), *W energetyce kielkuje zielona rewolucja. Rynek pracy zmieni się nie do poznania*,
<https://energia.rp.pl/energianeews/art38583321-w-energetyce-kielkuje-zielona-rewolucja-rynek-pracy-zmieni-sie-nie-do-poznania#>
- **PAP** (17.08.2023), *Fala upałów. Większość Polaków nie ma się gdzie przez nimi ukryć*,
<https://www.pap.pl/mediaroom/fala-upalow-wiekszosc-polakow-nie-ma-sie-gdzie-przed-nimi-ukryc>
- W 2023 r. została uruchomiona **seria podcastów “W zielonej sieci”**, w którym dwa odcinki poświęciliśmy ubóstwu energetycznemu i zielonym umiejętnościom.

Liczba odbiorców:

Ponad 80 osób obecnych na wydarzeniach stacjonarnych organizowanych w ramach obszarów projektowych;

Blisko 20 osób (przedstawiciele i przedstawicielki administracji państwowej, strony społecznej oraz NGO) obecnych każdorazowo na trzech spotkaniach grupy roboczej w ramach programu FERS;

Średnio 12 osób (przedstawiciele i przedstawicielki lokalnej samorządowej administracji oraz NGO) obecnych na trzech spotkaniach Zespołu Monitorującego wdrażanie rekomendacji Warszawskiego Panelu Klimatycznego.

Źródła finansowania: European Climate Foundation

Koordynatorka: Alicja Piekarz

4.4 AGIT (Activation of Young Generation in the Times of Climate Policy Backlash in Central Europe)

Cel

Projekt ma na celu aktywizację młodych ludzi, zwiększenie świadomości młodzieży w zakresie zmian klimatu, polityki klimatycznej oraz instrumentów prawnych, które mogą być wykorzystane do modyfikacji polityki klimatycznej zarówno na szczeblu lokalnym, jak i krajowym. Inicjatywa pogłębia zainteresowanie społeczeństwa obywatelskiego tematyką związaną z klimatem i środowiskiem. Młode pokolenie odgrywa kluczową rolę w spodziewanym odwróceniu polityki klimatycznej w krajach Europy Środkowej, dlatego też przedsięwzięcie ma na celu zwiększenie ich świadomości oraz zaangażowania w tych obszarach.

Partnerzy

Projekt jest realizowany przez sieć organizacji pozarządowych i uniwersytetów z Polski, Czech, Węgier i Słowacji. Organizacje partnerskie: Polska Zielona Sieć (PL), Uniwersytet Śląski (PL), Klimaticka Žaloba (CZ), Uniwersytet Masaryka (CZ), Uniwersytet Komeńskiego w Bratysławie (SK), Stowarzyszenie Prawników Agrarnych i Środowiskowych (SK), Magyar Természettudok Szövetsége// Friends of the Earth Hungary (HU).

Działania

Projekt obejmuje kampanię edukacyjną na temat zmian klimatu i ich skutków, polityki klimatycznej Unii Europejskiej, oraz dostępnych jednostkom instrumentów domagania się jej realizacji na poziomie krajowym. Kampania skierowana jest do uczniów i studentów oraz organizacji pozarządowych zajmujących się ochroną środowiska i klimatu. Szkolenia przewidziane są w formie praktycznych warsztatów. Partnerzy mają na celu dotarcie i zapewnienie szkoleń dla około 3000 uczestników w czterech krajach regionu. Projekt jest

realizowany przez sieć organizacji pozarządowych i uniwersytetów ze wszystkich krajów uczestniczących w inicjatywie.

Rezultaty

W 2023 r. PZS zrealizowała serię warsztatów i spotkań w ramach inicjatywy AGIT oraz odpowiadała za ogólną koordynację całego projektu. W ramach warsztatów odn. Europejskiego Zielonego Ładu (EZŁ) dla osób powiązanych z NGO zaangażowaliśmy 70 osób podczas dwóch wydarzeń na żywo: 19 czerwca w Ludwikowie pod W-wą oraz 18 września w Koninie. 25 listopada 2023 r. w Warszawie odbyło się wydarzenie "Nasz Klimat": wykłady i dyskusja dotycząca transformacji energetycznej i klimatu oraz inauguracja konkursu filmowego dla młodzieży. W wydarzeniu "Nasz Klimat" udział wzięło kilkadziesiąt osób na żywo. Kampania informacyjna promująca "Nasz Klimat" prowadzona w mediach dotarła do kilkuset tysięcy odbiorców i miała na celu zwrócenie uwagi oraz uwrażliwienie młodzieży na tematykę związaną z ochroną środowiska i klimatu. Wydarzenie "Nasz Klimat" miało zaś na celu zachęcenie młodzieży do aktywnej partycypacji w kwestiach związanych z ochroną klimatu dzięki możliwości wzięcia udziału w konkursie filmowym.

Liczba odbiorców:

Docelowa liczba bezpośrednich odbiorców w projekcie AGIT na przestrzeni 2 lat wynosi ok 3000 osób. Polska Zielona Sieć odpowiada za dotarcie do min 415 odbiorców. W 2023 roku PZS zrealizowało program dla 144 kwalifikujących się uczestników projektu podczas warsztatów na żywo.

Strona internetowa projektu: www.agitproject.info

Źródła finansowania: Projekt AGIT finansowany jest ze środków UE z Europejskiej Agencji Wykonawczej ds. Edukacji i Kultury (EACEA) w ramach programu 'Obywatele, Równość, Prawa i Wartości' (CERV)

Koordynatorka: Aleksandra Szewczyk

4.5 Uniknąć pułapki gazowej - budowanie kampanii na rzecz odejścia od wykorzystania gazu kopalnego (ECF GAS)

Gaz kopalny jest tak samo szkodliwy dla klimatu jak węgiel dlatego nie może być nadal postrzegany jako „paliwo przejściowe” - musi zostać wyeliminowany z europejskiej energetyki najpóźniej do 2040 roku. Celem projektu jest budowanie koalicji polskich organizacji i prowadzenie działań zmierzających do powstrzymania ekspansji sektora gazowego – budowy nowych elektrowni

gazowych i infrastruktury przesyłowej, która na dekady zamknęłaby Polskę w „pułapce gazowej” opóźniając transformację energetyczną i oddając nasze bezpieczeństwo energetyczne w ręce zagranicznych koncernów paliwowych.

Działania

W październiku 2023 roku do zespołu PZS dołączyła ekspertka specjalizująca się w temacie gazu kopalnego. Rozpoczęty wtedy projekt obejmuje działania rzecznicze realizowane na poziomie krajowym i międzynarodowym oraz budowanie i wzmacnianie polskiej kampanii (anty)gazowej.

- Analiza dokumentów strategicznych takich jak *Polska Strategia Wodorowa 2030 z perspektywą do 2040* i *Krajowy Plan na rzecz Energii i Klimatu* oraz dokumentów inwestycyjnych i strategii głównych rozgrywających z polskiego sektora gazowego.
- Rzecznictwo polityczne na poziomie krajowym i międzynarodowym dotyczące między innymi wycofania subsydiów dla projektów gazowych czy wsparcia fałszywych rozwiązań, które prowadzą do efektu „pułapki gazowej”.
- Eksperskie wypowiedzi do mediów, udział w wydarzeniach np. w debacie „Jaka energia zasili UE i Polskę w 2050 roku” na konferencji Grupy Renew Europe „2024 – w kierunku (r)ewolucji klimatycznej”.
- Wzmacnianie i współtworzenie polskiej kampanii gazowej, facylitacja wymiany informacji i sieciowanie, budowanie wiedzy o gazie i dostarczanie argumentów polskim koalicjantom, w tym przekazywanie aktualnych informacji i raportów oraz szkolenie aktywistów, pełnienie funkcji ekspertki Koalicji Klimatycznej.
- Współpraca z międzynarodowymi koalicjami zajmującymi się tematem gazu kopalnego w tym CEE Bankwatch Network, Beyond Fossil Fuels i Beyond Gas oraz organizacjami z USA - udział w spotkaniach strategicznych i pracach grup roboczych online, polski wkład w międzynarodowe działania rzecznicze i kampanijne, wymiana informacji i sieciowanie z polskimi organizacjami.

Rezultaty

- Polski kontekst jest uwzględniany w pracach międzynarodowych koalicji a krajowi koalicjanci są na bieżąco informowani o międzynarodowych działaniach i procesach. Polskie organizacje wsparły szereg inicjatyw takich jak będący elementem transatlantyckiej kampanii list do Prezydenta USA Joe Bidena o tymczasowe wstrzymanie budowy infrastruktury LNG (co udało się osiągnąć) i apele do Europarlamentarzystów o wyrażenie sprzeciwu wobec przyznania

inwestycjom gazowym i niezrównoważonym wodorowym statusu Projektu o Specjalnym Znaczeniu dla Wspólnoty (PCI).

- Zorganizowaliśmy spotkanie polskich organizacji i ruchów zaangażowanych w działania związane z gazem służące wymianie informacji i koordynacji działań.
- Polskie organizacje mają dostęp do rzetelnych źródeł najświeższych informacji. Grupa aktywistów i aktywistek klimatycznych zyskała unikalną wiedzę na temat wpływu gazu kopalnego na klimat, gospodarkę i bezpieczeństwo, kontekstu geopolitycznego ekspansji sektora LNG oraz unijnej i krajowej polityki gazowej. Informacje na temat wodoru i jego podwójnej roli jako fałszywego i dobrego rozwiązania, które poznali nie są dostępne w żadnym polskim źródle.
- Koalicja Klimatyczna proceduje przyjęcie stanowiska na temat gazu kopalnego. Dokument służy także jako baza wiedzy na temat wpływu gazu na klimat, środowisko i zdrowie oraz szeroko pojęte bezpieczeństwo – energetyczne, ekonomiczne i geopolityczne.
- Rekomendacje dotyczące roli gazu w transformacji energetycznej zostały przekazane przedstawicielom Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju w ramach wstępnych konsultacji nowej, pięcioletniej strategii banku dla Polski.

Wybrane działania medialne:

Teraz Środowisko

- **Diana Maciąga**, komentarz w artykule *“Premier: sprzątnąć stajnię Augiasza w ochronie środowiska. Co wiemy po exposé?”* (13.12.2023)
<https://www.teraz-srodowisko.pl/aktualnosci/premier-sprzatnac-stajnie-Augiasza-w-ochronie-srodowiska-co-wiemy-po-expose-14354.html>

Interia

- **Diana Maciąga**, komentarz w artykule *“Rozczarowuje i niepokoi”. Eksperti zawiedzeni exposé Donalda Tuska* (13.12.2023)
https://zielona.interia.pl/wiadomosci/news-rozczarowuje-i-niepokoi-eksperti-zawiedzeni-expose-donald-t,nld,7206870#utm_source=paste&utm_medium=paste&utm_campaign=firefox

Smog lab

- **Diana Maciąga**, komentarz w artykule *“Szkodliwe spaliny z kuchenek gazowych. „Źródło groźnego zanieczyszczenia”* (22.11.2023)

<https://smoglab.pl/kuchenki-szkodliwe-spaliny-z-kuchenek-gazowych-zrodlo-groznego-zanieczyszczenia/>

Business Insider

- **Diana Maciąga**, komentarz w artykule “Europa zużywa coraz mniej gazu. Rosyjski LNG wciąż jednak płynie do portów” (21.02.2024)
<https://businessinsider.com.pl/gospodarka/europa-zuzywa-coraz-mniej-gazu-rosyjski-lng-wciaz-jednak-plynie-do-portow/2keg92r>

Konferencja ReNew

- Nagranie z panelu na **konferencji ReNew** (20.01.2024),
https://www.facebook.com/RenewEurope/videos/739079247857815?locale=pl_PL

Źródła finansowania: European Climate Foundation

Koordynatorka: Diana Maciąga

4.6 Projekt “Citizens’ Observatory for Green Deal Financing” (Obywatelski monitoring finansowania Europejskiego Zielonego Ładu)

Celem projektu jest opracowanie nowej struktury partnerstwa i zaangażowania społecznego, która wzmocni jakość wkładu publicznego w procesy UE. Projekt ma za zadanie zwiększyć udział obywateli i stowarzyszeń przedstawicielskich w podejmowaniu decyzji w ramach unijnego pakietu odbudowy i Europejskiego Zielonego Ładu

Partnerzy

CEE Bankwatch Network; Counter Balance (Czechy); ODG (Hiszpania); ReCommon (Włochy), EGM (Estonia); MTVSZ (Węgry); Green Liberty (Łotwa); ZaZemiata (Bułgaria).

Działania

- **“Virtual tour”** - realizacja filmu, dotyczącego tematu spółdzielni energetycznych w Polsce;
- **Seria wydarzeń online (webinarów)** - wydarzenia te zgrupowaliśmy w 2 bloki tematyczne, mając na celu dotarcie do różnego typu odbiorców. Pierwszy blok, zrealizowany w 2023 roku, dotyczył społeczności energetycznych i ich finansowania (kontekst polski i kontekst europejski);
- **Wydarzenia realizowane stacjonarnie** - jeden duży blok warsztatowy dotyczący Europejskiego Zielonego Ładu, jego finansowania i możliwości monitorowania tego finansowania w ramach prac Komitetów Monitorujących poszczególne programy; jeden warsztat w regionie (Wielkopolska) dla przedstawicieli władz samorządowych i lokalnych stowarzyszeń na temat Społecznego Funduszu Klimatycznego;
- **Publikacja o finansowaniu Europejskiego Zielonego Ładu** skierowana do obywateli (raport “No recovery without citizens”) oraz opracowanie manifestu dotyczącego oczekiwań strony społecznej względem polityki klimatycznej UE, w kontekście nadchodzących w 2024 roku wyborów do Parlamentu Europejskiego.

Rezultaty

- Powstał pierwszy w Polsce materiał filmowy o powstających w naszym kraju spółdzielni energetycznych, opisujący bieżącą sytuację, aktualne wyzwania i postępy. Film jest dostępny do oglądania pod poniższym linkiem: <https://zielonasiec.pl/2023/06/19/nowa-energia-film-dokumentalny-o-spolecznościach-energetycznych/>
- Nagraliśmy 2 webinary, na których zebraliśmy w sumie 140 uczestników. W wydarzeniach uczestniczyły osoby zarówno z Polski, jak i innych krajów UE (w sumie z 19 państw). Webinary te były bowiem interesujące dla wszystkich, nie tylko polskich, osób i grup zainteresowanych tematem społeczności energetycznych. Nagrania webinarów dostępne są na stronie internetowej PZS;
- Zorganizowaliśmy 2 wydarzenia stacjonarne, w których wzięło w sumie udział ponad 60 osób. Przedstawiciele organizacji społecznych zostali przeszkoleni w zakresie funduszy europejskich i działalności w Komitetach Monitorujących poszczególne programy. Przedstawiciele lokalnych samorządów i stowarzyszeń Wielkopolski otrzymali niezbędne informacje do dalszych prac i monitorowania wdrażania Społecznego Funduszu Klimatycznego;

Liczba odbiorców: Około 200 osób uczestniczących w wydarzeniach plus 65 816 odtworzeń filmu i nagrań online.

Strona internetowa projektu: <https://bankwatch.org/citizens-observatory>

Źródła finansowania: Program Komisji Europejskiej “Citizens, Equality, Rights and Values” (CERV)

Koordynatorzy: Zuzanna Sasiak, Rafał Rykowski

4.5 Dotacja instytucjonalna

Celem projektu jest wzmocnienie instytucjonalne organizacji poprzez wdrożenie zmian w strukturze zarządczej, wzmocnienie kompetencji zespołu, poprawę warunków pracy oraz wypracowanie nowych standardów dla organizacji członkowskich.

W ramach projektu realizowano następujące działania:

- **Przygotowanie i zatwierdzenie nowej struktury zarządzania organizacją.** Zasadniczym celem nowej struktury organizacyjnej jest odejście od płaskiego systemu zarządzania w związku ze znacznym powiększeniem zespołu (obecnie 20 osób) oraz rozszerzeniem działalności.
- **Przygotowanie i realizacja pakietu szkoleń, warsztatów i elementów wzmocnienia zespołu.**
- **Zaprojektowanie i wdrożenie nowego systemu zarządzania zasobami informacyjnymi.** Wdrożono dwie kluczowe aplikacje: do zarządzania finansami (aplikacja 2do2) oraz do zarządzania procesami HR (aplikacja HRAppka). W efekcie konsultacji wewnętrznych podjęto decyzję o pozostaniu przy rozwiązaniach opartych o Google Drive.
- **Przygotowanie i wdrożenie pakietu aktualizacji polityk, procedur, wzorów dokumentacji.**

Przygotowano, zaakceptowano oraz wdrożono następujące polityki wewnętrzne:

- polityka ochrony dzieci i młodzieży
- polityka gender mainstreaming
- polityka antymobbingowa i antydyskryminacyjna
- polityka RODO

Z powyższych polityk przeszkolono zespół.

- **Przygotowanie planu i rozpoczęcie remontu i doposażenia biura i przestrzeni warsztatowej dla organizacji pozarządowych.**
- **Aktualizacja kryteriów przyjmowania nowych organizacji do Sieci.** Podczas warsztatów programowych dla organizacji członkowskich, które odbyły się 14 i 15 czerwca 2023 roku wspólnie wypracowano ostateczną wersję zmienionych kryteriów.
- **Przygotowanie i przeprowadzenie pierwszego z warsztatów programowych dla organizacji członkowskich.** Pierwszy, z dwóch planowanych warsztatów programowych dla organizacji członkowskich odbył się w dniach 14-15 czerwca 2023 w Ludwikowie pod Warszawą
- **Stworzenie interaktywnej bazy danych kontaktów współpracy z partnerami społeczeństwa obywatelskiego.**
- **Działania rzecznicze.** W 2023 roku prowadziliśmy intensywne działania rzecznicze i opublikowaliśmy szereg materiałów wspierających nasze rzecznictwo poprzez wpływ na opinię publiczną i zwiększanie społecznego nacisku na realizację ambitnej polityki zielonej transformacji Polski i Unii Europejskiej.

Liczba odbiorców: 20 członkiń i członków zespołu PZ, 12 organizacji członkowskich

Źródła finansowania: Fundusze Norweskie w ramach Programu Aktywni Obywatele – Fundusz Krajowy

Koordynatorki: Anna Krawczyk/ Agata Bielecka/Antonina Iwaszkiewicz

POLSKA ZIELONA SIEĆ W MEDIACH 2023

W 2023 roku w internecie ukazało się **1467 doniesień medialnych** [Według raportu Instytutu Monitorowania Mediów] stworzonych przez **Polską Zieloną Sieć** lub zainspirowanych jej działalnością. Aż **532** z nich to wpisy na portalach i w prasie drukowanej (28). Do tego trzeba doliczyć wystąpienia telewizyjne (17) i radiowe (12). Nasi eksperci byli zapraszani do materiałów informacyjnych i publicystycznych m.in. w tak prestiżowych redakcjach jak TVN24, TVN24 BIS, Polsat, Gazeta.pl, Rzeczpospolita czy Radio 357.

W 2023 roku główny nacisk w komunikacji medialnej PZS położony był na:

- **Uruchomiliśmy serię podcastów “W zielonej sieci”** na tematy związane z ekologią i transformacją energetyczną. Nasze podcasty to przestrzeń na rozmowę o wpływach zmian klimatu na życie, gospodarkę i styl życia oraz próba odpowiedzi na pytanie jakie działania możemy podjąć już dzisiaj, aby ratować naszą planetę. Nagraliśmy już 6 odcinków. Zapytaliśmy w nich m.in. czy warszawiacy marzną w swoich domach, dlaczego warto założyć spółdzielnie energetyczną i jak wybrać “zielony zawód przyszłości”. Nasi eksperci byli też gośćmi podcastów **na portalu Śląska Opinia** oraz w **Tok FM**.
- **Aktywnie działaliśmy też na naszych portalach informacyjnych** (zielonasiec.pl, wiecejnizenergia.pl, sprawiedliwa-transformacja.pl), gdzie umieszczaliśmy informację o działaniach Polskiej Zielonej Sieci oraz organizacji partnerskich. Informowaliśmy też o wspólnych inicjatywach i pisaliśmy artykuły prezentujące nasze stanowiska w kluczowych dla ekologii i energetyki sprawach (m.in. funduszy europejskich, wspólnotach energetycznych, ETS-u etc.). Aby lepiej dotrzeć do odbiorców przebudowaliśmy też stronę **wiecejnizenergia.pl**. Dzięki nowej szacie graficznej i bardziej czytelnemu układowi jest ona teraz bardziej przyjazna dla odbiorcy.
- **W 2023 uruchomiliśmy stronę agitprojekt.info**, która zajmuje się promowaniem edukacji klimatycznej w Polsce, Czechach, Słowacji i na Węgrzech. Celem projektu AGIT jest m.in. aktywizacja młodych ludzi, zwiększenie świadomości młodzieży w zakresie zmian klimatu oraz polityki klimatycznej. Największym wydarzeniem w ramach przedsięwzięcia był **konkurs filmowy “Nasz Klimat”** dla młodzieży licealnej. Poziom był bardzo wysoki, a najlepsze etiudy można oglądać na stronie **zielonasiec.pl** oraz **agitprojekt.info**.
- **Pogłębialiśmy też relację z wiodącymi dziennikarzami i redakcjami** interesującymi się ekologią, walką ze zmianami klimatu, energetyką obywatelską oraz sprawiedliwą transformacją regionów węglowych. Były to zarówno gazety oraz portale ogólnopolskie (przede wszystkim: Gazeta.pl, Rzeczpospolita, Wysokienapiecie.pl, Money.pl) oraz ważne stacje telewizyjne (TVN, Polsat). Kluczowym obszarem zainteresowania, podobnie jak w poprzednich latach był **TVN24** oraz **TVN24 BiS**. Nasi eksperci występowali m.in. w materiałach **Justyny Zuber** oraz gościli u **Pauli Praszkiwicz** w “Alarmie dla Ziemi”. Do naszych pomysłów, inicjatyw i wartości przekonywaliśmy także w trakcie **śniadania prasowego**, które odbyło się po debacie „Tereny pogórnice. Ziemia obiecana czy niczyja?” (3 października 2023 r.) tuż przed wyborami parlamentarnymi.
- Udało nam się utrzymać **silną pozycję w mediach lokalnych**. Kontynuujemy wyjątkowo owocną współpracę m.in. z portalem

- slaskaopinia.pl**, który regularnie publikuje nasze ekspertyzy czy artykuły oraz informuje o organizowanych przez nas wydarzeniach.
- Nasi eksperci są też gośćmi w **Radio 357**. W 2023 r. rozgłośnia wyemitowała 5 audycji z przedstawicielami Polskiej Zielonej Sieci. Byliśmy również obecni w radio **Tok FM, Polskim Radiu, Radiu eM, Radiu Piekary** oraz telewizji internetowej **News 24**.
 - W 2023 r. duży nacisk poświęciliśmy na rozwijaniu naszych mediów społecznościowych. Głównym obszarami naszej aktywności był jak poprzednich latach **Twitter, Facebook** oraz **YouTube**. Rozwijaliśmy się też na innych polach. W drugiej połowie 2023 roku Polska Zielona Sieć rozszerzyła swoją działalność w mediach społecznościowych o profile na platformach **Instagram** oraz **LinkedIn**.
 - 2023 r. obfitował również w liczne **nowe materiały multimedialne**. Były to zarówno filmy z licznych webinarów, wystuchań publicznych, warsztatów, serię animacji (zrealizowanych techniką whiteboardu) do **kampanii „Ciepła zima”**, które pokazują różne sposoby na obniżenie rachunków za energię. Filmom towarzyszy przewodnik online z listą programów wspierających efektywność energetyczną. Dofinansowanie można otrzymać m.in. na **audyt energetyczny, wymianę źródła ciepła i termomodernizację**.
 - **Polska Zielona Sieć mocno wspierała w działaniach Młodzieżowy Strajk Klimatyczny (MSK)**. Przykładem współpracy była merytoryczna i organizacyjna pomoc podczas briefingu w Sejmie, na którym wystąpili młodzi aktywiści chcący zaprotestować przeciwko zasilaniu Odry. O wystąpieniu działaczy MSK poinformowały wiele czołowych mediów w Polsce m.in. Fakty TVN. TVN24 transmitowało briefing na żywo.

Media społecznościowe:

- Główny nurt komunikacji społecznościowej PZS prowadzony jest na Twitterze na profilu @Zielonasiec. Obecnie Polska Zielona Sieć ma **3300 obserwujących** (3103 - rok temu). Na odrębnym profilu (@Sprawiedliwa_T), poświęconemu wyłącznie sprawiedliwej transformacji regionów węglowych mamy **765 obserwujących** (654 - rok temu).
- Na Facebooku PZS administrował fanpage @ZielonaSiec, na którym opublikowano **243 posty**, (o 27,9 proc. więcej, niż w roku poprzedzającym) które dotarły do niemal 300 tys. odbiorców. Oznacza to wzrost o 51,2 proc. w porównaniu z 2022 r. Najwięcej wyświetleń zdobył animowany post promujący wydarzenie oraz konkurs „Nasz Klimat”, będący częścią projektu AGIT (ponad 30 tys. wyświetleń). Największe zaangażowanie

użytkowników (reakcje oraz komentarze pod postem) miał link do artykułu “Światła małego miasta, czyli spółdzielcza praca i energia w Polsce powiatowej”, który ukazał się w czasopiśmie “Krytyka Polityczna” (ok. 2500 reakcji i 299 komentarzy). Współautorką tekstów była nasza organizacyjna koleżanka Zuzanna Sasiak.

Wybrane artykuły prasowe i portalowe:

Rzeczpospolita

- **Alina Pogoda**, “Czarne chmury nad województwem śląskim” (20.01.2023), zasięg: 136 tys.
<https://www.rp.pl/opinie-ekonomiczne/art37810391-alina-pogoda-czarne-chmury-nad-wojewodztwem-slaskim>
- **Joanna Krawczyk, Piotr Chałubiński**, “Wiatr wieje dla wszystkich” (21.02.2023), zasięg: 136 tys.
<https://www.rp.pl/opinie-ekonomiczne/art37993661-joanna-krawczyk-piotr-chalubinski-wiatr-wieje-dla-wszystkich>
- **Alina Pogoda**, “Tereny powęglowe w ręce gmin górniczych” (07.07.2023), zasięg: 136 tys.
<https://www.rp.pl/opinie-ekonomiczne/art38708001-alina-pogoda-tereny-poweglowe-w-rece-gmin-gorniczych>

Nowiny24 (polskapress)

- **Paula Szymczewska**, “Spółdzielnie energetyczne – tańszy prąd, niezależność i bezpieczeństwo, ulga dla środowiska” (23.10.2023), zasięg: 76 tys.
<https://nowiny24.pl/spoldzielnie-energetyczne-tanszy-prad-niezaleznosci-i-bezpieczenstwo-ulga-dla-srodowiska/ar/c3-18007511>

Śląska Opinia

- **Karolina Skórka**, Słony happening w Sejmie. „Odrę czeka kolejna katastrofa” (18.03.2023)
<https://slaskaopinia.pl/2023/08/18/slony-happening-w-sejmie-odre-czeka-kolejna-katastrofa/>
- **informacja prasowa**, “Wkręceni w rurę: jak rząd chce wydać pożyczony miliard euro na gaz” (21.07.2023)

<https://slaskaopinia.pl/2023/08/21/wkreceni-w-rure-jak-rzad-chce-wydac-pozyczony-miliard-euro-na-gaz/>

onet.pl

- **Sebastian Medoń**, "Nie możemy powtarzać błędów transformacji lat 90.". Apel o wsparcie dla górników, (4.11. 2023) zasięg 418 tys.
<https://www.onet.pl/informacje/smoglabpl/nie-mozemy-powtarzac-bledow-transformacji-lat-90-apel-o-wsparcie-dla-gornikow/kzwlfbk,30bc1058>
- **Paweł Czernich**, "Drewno "zieloną energią". Rząd dopłaca do spalania biomasy mimo protestów (31.07.2023) zasięg: 384 tys.

Business insider

- **Wywiad z Alicją Piekarz**, "Zielona rewolucja na rynku pracy" (24.05.2023) zasięg: 106 tys.
<https://businessinsider.com.pl/biznes/zielona-rewolucja-na-ryнку-pracy/fthfhfg>

Krytyka Polityczna

- **Dominik Madej**, "Czy biogazownie śmierdzą? [wyjaśniamy]" 29.11.2023 zasięg: 46 tys.
<https://krytykapolityczna.pl/kraj/czy-biogazownie-smierdza-wyjasniamy/>
- **Zuzanna Sasiak, Paulina Nowak, Mateusz Piotrowski**, "Światła małego miasta, czyli spółdzielcza praca i energia w Polsce powiatowej" (28.11.2023) zasięg: 45 tys.

tvn24.pl

- **Aleksandra Kąkol**, "Amelka jak wraca ze szkoły, to siedzi w rękawiczkach". Ubóstwo energetyczne w Warszawie (24.02.2023) zasięg: 41 tys.

Dziennik Narodowy

- **Redakcja**, "Kryzys energetyczny nie skończy się tej zimy. Już teraz warto się przygotować do przyszłego sezonu grzewczego" (31.03.2023), zasięg: 41 tys.

gazeta.pl

- **Piotr Chałubiński**, "Dolores" z Konina waży 2,5 tys. ton. Chcą, by relikwiry węgla stały się regionalną atrakcją (12.02.2023), zasięg: 29 tys.
- **Piotr Chałubiński**, "Przypaliliśmy lasy w piecach. Drewno ma dawać czystą energię, ale rzeczywistość nie jest tak prosta" (16.08.2023), zasięg: 21 tys.

Wysokie Obcasy

- **Polska Zielona Sieć**, Kobięcy głos jest coraz bardziej słyszalny. Nadchodzi zielona rewolucja (01.12.2023), zasięg: 21 tys.

Wybrane materiały telewizyjne

TVN24 I TVN24 BiS

- Materiał **Justyny Zuber** dla programu "Fakty o świecie" o inwestycjach w odnawialną energię w Polsce (23.06.2023), zasięg: 69 tys. osób (felieton był wielokrotnie puszczany w powtórkach i innych pasmach)
- Wypowiedź **Krzysztofa Mrozka** o braku modernizacji infrastruktury energetycznej wyemitowana w paśmie porankowym "Wstajesz i wiesz" TVN24 (06.07.2023), zasięg: 100 tys. oraz TTV (06.07.2023), zasięg 431 tys.

Polsat News

- Wypowiedź **Alicji Piekarczyk** w felietonie o "zielonych kołnierzykach" czyli specjalistach związanych z szeroko rozumianą działalnością w sektorze ochrony środowiska, usług ekologicznych, odnawialnych źródeł energii (24.07.2023), zasięg: 54 tys. (materiał z udziałem naszej ekspertki był także emitowany w innych pasmach)

TVP3 Katowice

- informacja o debacie przedwyborczej o przyszłości terenów pogórnictwa organizowanej przez Polską Zieloną Sieć (3.10.2023), zasięg: 9 tys.